SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2439

av Ann-Sofie Alm (M)

Stärkt skydd för Sveriges skyddsobjekt mot digital kartläggning och otillåten informationsinhämtning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ge berörda myndigheter i uppdrag att analysera om skyddslagen (2010:305) ger ett tillräckligt skydd mot automatiserad fotografering, avbildning, mätning och annan teknisk informationsinhämtning genom fordon utrustade med kameror och avancerad sensorteknik, och vid behov föreslå relevanta lagändringar, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att utreda behovet av tydligare rättsliga befogenheter för ansvariga myndigheter att, utifrån dokumenterade säkerhetsrisker, begränsa eller förbjuda användning av kamera- och sensorteknik i direkt anslutning till särskilt skyddsvärda objekt, samt att förebygga obehörig lagring, överföring och spridning av känsliga uppgifter, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skyddet av Sveriges skyddsobjekt är en grundläggande del av den nationella säkerheten och totalförsvaret. Militära anläggningar, ledningscentraler, kommunikationssystem och

annan samhällskritisk infrastruktur måste skyddas mot spionage, sabotage och otillåten informationsinhämtning.

Ett effektivt skydd förutsätter att lagstiftningen är anpassad till såväl dagens tekniska möjligheter som framtidens säkerhetshot. Den tekniska utvecklingen har emellertid förändrat förutsättningarna för informationsinhämtning i grunden. Moderna fordon utrustas i allt större utsträckning med avancerade kameror, radar, lidar, positionssystem och annan sensorteknik.

Tekniken används för bland annat förarstöd, parkeringsassistans, navigering och automatiserad körning. Samtidigt kan den generera stora mängder information om omgivningen, som bearbetas, lagras och i vissa fall överförs till externa system och tjänsteleverantörer. Det innebär att känslig information om skyddsobjekt och dess omgivning potentiellt kan inhämtas utan att föraren aktivt fotograferar eller ens är medveten om informationsinsamlingen.

Skyddslagen (2010:305) innehåller redan bestämmelser om förbud mot avbildningar, beskrivningar och mätningar av eller inom skyddsobjekt. Lagen ger också skyddsvakter vissa befogenheter att undersöka fordon. Det finns emellertid anledning att närmare analysera om dessa bestämmelser är tillräckliga när informationsinhämtningen sker automatiskt genom fordonens inbyggda teknik, särskilt när fordon framförs på allmänna vägar eller andra platser i direkt anslutning till skyddsobjekt.

Det behöver därför klargöras hur dagens bestämmelser ska tillämpas på automatiserad insamling av bild- och sensordata, digital kartläggning och överföring av information till externa system. Det bör också analyseras om det finns rättsliga luckor när insamlingen sker utan ett aktivt handlande från föraren eller när informationen samlas in utanför själva skyddsobjektets geografiska gränser.

Regeringen bör därför låta berörda myndigheter analysera hur skyddet kan stärkas, särskilt vid militära anläggningar och andra strategiskt viktiga skyddsobjekt. Det bör även prövas om myndigheterna behöver tydligare befogenheter att införa proportionerliga begränsningar av kamera- och sensorteknik i särskilt utsatta områden.

Skyddsåtgärderna måste vara riskbaserade och rättssäkra. De ska inte innebära generella hinder för vanlig trafik eller legitim användning av fordonsteknik, utan riktas mot de situationer där det finns ett konkret säkerhetsskyddsbehov.

Sveriges säkerhet kräver att lagstiftningen utvecklas i takt med den tekniska utvecklingen. Skyddet av våra mest skyddsvärda anläggningar får inte bygga på att

informationsinhämtning sker manuellt eller på ett sätt som enkelt kan upptäckas. Även automatiserad digital kartläggning och obehörig insamling och överföring av känslig information måste kunna förebyggas och motverkas.

Regeringen bör därför säkerställa att skyddslagstiftningen är ändamålsenligt utformad för dagens och morgondagens tekniska hot och att ansvariga myndigheter har de rättsliga förutsättningarna som krävs för att skydda Sveriges nationella säkerhetsintressen.

Ann-Sofie Alm (M)